

ಅಹಿಂಸೆ

ಪ್ರೊ. ಶುಭಚಂದ್ರ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ
ಕನ್ನಡ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
ಬೆಂಗಳೂರು

ಅಹಿಂಸೆ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು
ಪ್ರೊ|| ಎಸ್.ಜಿ. ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

ಸಂಪಾದಕರು
ಡಾ|| ಎಂ.ಎ. ಜಯಚಂದ್ರ

ಲೇಖಕರು
ಪ್ರೊ. ಶುಭಚಂದ್ರ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ
ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
ಬೆಂಗಳೂರು

ಆಹಿಂಸೆ

ಲೇಖಕರು : ಪ್ರೊ. ಕುಭಚಂದ್ರ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಜೈನಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಕೃತ ವಿಭಾಗ
ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮೈಸೂರು.

ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ : ೨೦೦೫

ಪುಟಗಳು : xii + 22

ಪ್ರತಿಗಳು : ೨೦೦೦

© ಲೇಖಕರದು

ISBN : 81-7713-190-7

ಬೆಲೆ ರೂ. ೧೦.೦೦

ಭಗವಾನ್ ಮಹಾವೀರರ ೨೬೦೦ನೆಯ ಜನ್ಮಕಲ್ಯಾಣ
ಮಹೋತ್ಸವದ ಪ್ರಕಟಣಾ ಸಮಿತಿ, ಬೆಂಗಳೂರು

೧. ಡಾ| ಎಂ.ಎ. ಜಯಚಂದ್ರ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

೨. ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಎನ್. ಅಶೋಕ್‌ಕುಮಾರ್, ಸದಸ್ಯರು

೩. ಶ್ರೀ ನಾಗರಾಜ್ ಪೂವಣ್ಣಿ, ಸದಸ್ಯರು

೪. ಶ್ರೀ ಎ.ಪಿ. ಕುಮಾರ್ ಜೈನ್, ಸದಸ್ಯರು

೫. ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಿನಾಥ ಪಾಟೀಲ್, ಸದಸ್ಯರು

೬. ಶ್ರೀಮತಿ ವಿಮಲ ಸುಮತಿಕುಮಾರ್, ಸದಸ್ಯರು

೭. ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಸಂಚಾಲಕರು

೮. ಶ್ರೀ ಡಿ. ಸುರೇಂದ್ರ ಕುಮಾರ್, ವಿಶೇಷ ಆಹ್ವಾನಿತರು

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಎನ್. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ

ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಕನ್ನಡ ವ್ಯಕ್ತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

ಬೆಂಗಳೂರು

ಮುದ್ರಕರು

ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್

ಗವೀಪುರ ಗುಟ್ಟಣಳ್ಳಿ, ಕೆ.ಜಿ. ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-19

ದೂರವಾಣಿ : 26677556

ಒಂದು ದಿನ ಒಳಕೊಂಡಿತ್ತು ನೋಡಾ

ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಎರಡು ವಾಸ್ತವಗಳಿವೆ. ಒಂದು - ಜನಾಂಗಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸ್ವತ್ತಿ ಸಂಚಯಗಳಂತಿರುವ ಜನಪದ ಪುರಾಣ ಕಥನಗಳನ್ನು ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಬಾಯಿಗೆ ನೆನಪಿನ ವಾಹಕದಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲವಾಗಿ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಮೌಖಿಕ ಜಗತ್ತು. ಇದು ಈಗಾಗಲೇ ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಜಗತ್ತು. ಇನ್ನೊಂದು - ಬದುಕಿನ ಎಲ್ಲಾ ಜ್ಞಾನಶಾಖೆಗಳ ಮಾಹಿತಿ ಭಂಡಾರವನ್ನೂ ತನ್ನ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಮನುಷ್ಯನ ಸೃಜನಶ್ರಮದ ಕಾಲದೀರ್ಘತೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಅಣುಕ್ಷಣಗಳ ಹ್ರಸ್ವತೆಗೆ ತಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ದೈತ್ಯ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವ ಗಣಕ ಜಗತ್ತು. ಇದು ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಗಣನೆಗೆ ಸಿಗದ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಜ್ಞಾನ ಜಗತ್ತು.

ಮೌಖಿಕ ಸೃಜನ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಪ್ರತೀಕ ಸಿರಿಯಜ್ಜಿ. ಗಣಕ ಜ್ಞಾನದ ವೇಗದ ಪ್ರತೀಕ ಶಕುಂತಲಾದೇವಿ. ಸಿರಿಯಜ್ಜಿಯದು ಕೇವಲ ನೆನಪಲ್ಲ ; ಆದ್ದೋಂದು ಸೃಜನ ಪ್ರತಿಭೆ. ಅದು ಭೂತವಲ್ಲ, ವರ್ತಮಾನ, ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಆರಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮಕಾಲೀನವಾದ ಸೃಜನೆ. ಅದು ಕೇವಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲ, ಆದ್ದೋಂದು ಸಮುದಾಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ. ಶಕುಂತಲಾದೇವಿಯವರ ಜ್ಞಾನ ಶಕ್ತಿ $2 \times 2 = 4$ ರ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದ ಅಗಾಧ ನೆನಪಿನ ಕೋಶ. ಇದು ತಾಂತ್ರಿಕ ನೈಪುಣ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಅದ್ಭುತ ಸಮೀಕರಣದ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿ. ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಭಾವಿಸಬೇಕಾದ ಬಹುಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ, ಮೊದಲನೆಯದು ಭಾವಪ್ರಭೆಯ ಸೃಜನೆಯ ಫಲ. ಎರಡನೆಯದು ಬುದ್ಧಿ ಸಂಚಯದ ತರ್ಕದ ಫಲ. ಇಂದು ಈ ಎರಡು

ವಾಸ್ತವಗಳ ನಡುವೆ ಅಕ್ಷರ ಲೋಕದ ಚಲನೆ ಹಲವು ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಹಲವು ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿದೆ.

ಜ್ಞಾನದ ಶೋಧ ವಿಸ್ತರಣೆಗೊಂಡಂತೆ, ಬಹಳಷ್ಟು ಆತಂಕಗಳು ನಿತ್ಯದ ಭಯಗಳಾಗಿ ನಮ್ಮೆದುರು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ವೇಗದಾಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಜಗತ್ತಿನ ಭಾಷೆಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುವ ಆತಂಕವನ್ನು ಹಲವು ಜನ ಭಾಷಾತಜ್ಞರು ಗಂಭೀರ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನ ಮುಂದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಆತಂಕದ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಸ್ಥಿತಿ ಏನು ? ಇದು ನಾವು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಭಾಷೆ ಎಂಬುದು ಕೇವಲ ಸಂವಹನ ಸಂಕೇತವಲ್ಲ. ಅದು ಸಮುದಾಯದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನಾಗರಿಕತೆ, ಸೃಜನಶಕ್ತಿ, ಬುದ್ಧಿಭಾವಗಳು ಸಂಲಗ್ನಗೊಂಡ ಬದುಕಿನ ಪ್ರತೀಕ. ಅದು ಸಮುದಾಯದ ಉಸಿರು. ಇಂಥ ಭಾಷೆಯ ಅಳಿಯುವಿಕೆ ಎಂದರೆ ಬದುಕಿನ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಾಪಕಾರಿಕತೆಯಿಂದ ಆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹೊರಗಿಡುವುದು ; ಆಡಳಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಪರ್ಕ ಮಾಧ್ಯಮ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಣ್ಮರೆ ಮಾಡುವುದು. ಇದರ ಅರ್ಥ - ಬಹುದೊಡ್ಡ ಭಾಷಿಕ ಸಮುದಾಯವೊಂದನ್ನು ಜ್ಞಾನದ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ದೂರವಿಡುವುದು; ಜಾಗತಿಕ ಬದುಕಿನ ಸುಖ ಸವಲತ್ತುಗಳಿಂದ ವಂಚಿಸುವುದು. ಇಂಥ ಹಲವು ಆಘಾತಕಾರೀ ಆತಂಕಗಳ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರ ಲೋಕ ತನ್ನ ಗತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಎದುರಿಸಿ ಬೆಳೆದುಬಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ, ಕನ್ನಡ ಬದುಕಿಗೆ ಆತಂಕ ಆಘಾತಗಳು ಮೈಯುಂಡ ಬಾಳು. ಕುರಿತೋದದೆಯು ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣತಮತಿಗಳಿಂದ ಮೊದಲೊಂದು ಹಿತಮಿತ ಮೈದುವಚನ, ನಂಜಿ ಟಿಶಡಧಣ, ಮಾತು ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗ, ಹಲಗೆ ಬಳಪವ ಪಿಡಿಯದೊಂದಗ್ಗಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಲಿದಂತೆ ಹಾಡಿದ ಹಲವು ಕಾಲದ ಹಲವು ನಿಟ್ಟಿನ ನುಡಿಸಾಧಕರ ಮಾರ್ಗದೇಶಿಗಳ ಸಮಾಹಿತದಲ್ಲಿ ತನಗೆದುರಾದ ಆತಂಕ ಆಘಾತಗಳನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡದ ದೀಪ ಬೆಳಗಿದೆ. ಇದರರ್ಥ ಆಯಾ ಕಾಲದ ಕನ್ನಡ ಸಮುದಾಯ ತನ್ನ ಕಾಲದ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ವಿವೇಕ ತೋರಿ

ಸೃಜನಶೀಲವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಇಂದಿನ ಆತಂಕ, ಹಿಂದೆಂದಿನ ಆಕ್ರಮಣಗಳಿಗಿಂತ ಭಯಾನಕವಾದುದು. ಈ ಭಯಾನಕತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆಯುವ ಸತ್ಪಶ್ಚಿ ಭಾಷೆಗಿದ್ದರೂ, ಭಾಷಿಕ ಸಮುದಾಯದ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯ ಕೊರತೆ ಎದ್ದುಕಾಣುವ ಸಂಗತಿ. ಈ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸರಕಲ್ಲ; ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಪ್ರಭುತ್ವ ಹಾಗೂ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಜನಸಮುದಾಯದೊಳಗೆ ಅರಿವೇ ಗುರುವಾಗಿ ಮೂಡಬೇಕಾದ ಪ್ರಜ್ಞಾವಿಶೇಷ. ಈ ಪ್ರಜ್ಞಾ ವಿಶೇಷ ಸಿರಿಯಜ್ಜಿಯ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸದೆ ಸಮೀಕರಣದ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಗೆ ಮಣೆ ಹಾಕಬೇಕಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ರುಚಿ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಪರಿಭಾವನೆಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಜಂಗಮಶೀಲವಾಗಬೇಕಿದೆ. ಅತಿರೇಕಗಳ ಅವಾಂತರದಿಂದ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಶಕ್ತಿ ಅಕ್ಷರ ಲೋಕಕ್ಕಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಕ್ಷರ ಲೋಕ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಜ್ಞಾನದ ಹೊಸ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ವಿಜ್ಞಾನದ ಹೊಸ ಹೊಸ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಾ ಬೆಳೆಯುವ ಭಾಷೆಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತದೆ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಚಾರ ಸೃಜನಶೀಲಭಾವದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಾಗ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಮಾನವೀಯತೆಯ ಪ್ರಭೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೊಸಕಾಲದ ಸಂವೇದನೆಗಳಿಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ತಾತ್ವಿಕ ತರ್ಕದೀಪ್ತಿಗಳಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನಮ್ಮಗುಣ ಜೀವಂತ ಭಾಷೆಯೊಂದರ ದೊಡ್ಡಶಕ್ತಿ. ಕಾಲದ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಬಲ್ಲ ನಮ್ಮಗುಣ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ದೊಡ್ಡಶಕ್ತಿ. ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಣೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಜ್ಞಾನಶಾಖೆಗಳ ಪರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾ, ತನ್ನ ಮೇಣ ವಿಷಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಬೆಳೆಯಬೇಕಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಜ್ಞಾನಚೀತನಗಳ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅಲ್ಲಮನ ಒಂದು ವಚನ ಹೀಗಿದೆ.

ಹಿಂದಣ ಅನಂತವನು ಮುಂದಣ ಅನಂತವನು
 ಒಂದು ದಿನ ಒಳಕೊಂಡಿತ್ತು ನೋಡಾ
 ಒಂದು ದಿನವನೊಳಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡುವ ಮಹಾಂತನ
 ಕಂಡು ಬಲ್ಲವರಾರಯ್ಯ

ಆದ್ಯಯ ವೇದ್ಯಯ ಅನಂತ ಹಿರಿಯರು ಕಾಲದಂತವನರಿಯದೆ

ಅಂತ ಹೋದರು ಕಾಣಾ ಗುಹೇಶ್ವರ

ಜಗತ್ತಿನ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಒಂದಣ ಪರಂಪರೆಯ ಅಪಾರತೆ ಇದೆ. ಮುಂದಣ ಭವಿಷ್ಯದ ಅನಂತತೆ ಇದೆ. ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡೂ ಸಂಲಗ್ನಗೊಂಡ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲವಾದಾಗ ಅದು ಅಳಿಯದ ಮಾತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾತು ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗ ರೂಪಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮಾತು ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂಚಯದ ಜ್ಞಾನದೀವಿಗಳು. ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೇವಲ ಪಂಡಿತಮಾನ್ಯರ ಸ್ವತ್ತಾಗಿ ಸದೆ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಬದುಕಾಗಿರುವುದು ಅಕ್ಷರಲೋಕದ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕು. ಜ್ಞಾನ ಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು ಶೋಧನೆಗೆ ಹಚ್ಚುತ್ತಾ, ಆತ್ಮಾವಲೋಕದ ಒಳಮುಖೀದರ್ಶನ ದೀಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸಬೇಕು. ಕಂಡ ಸತ್ಯದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ವರ್ತಮಾನದ ದಾರಿ ತೆರೆದು ಭವಿಷ್ಯದ ಮುಂಗಾಣ್ಯೆಯಿಂದ ಗುರಿಯ ಕಡೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಬೇಕು. ಇದು ಬದುಕಿನ ಗತಿಶೀಲ ಗುಣವಾದಾಗ ಅತಿರೇಕಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಇದು ಜಾಗತೀಕರಣದ ಯುಗ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ವೇಗ ಅಪರಿಮಿತವಾದಷ್ಟು ಅಪಾಯಕಾರಿಯೂ ಆಗಿದೆ. ಜಾಗತೀಕರಣದ ದಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಏಕಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಏಕಜೀವನ ಶೈಲಿ, ಏಕಭಾಷಾಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಜಗತ್ತನ್ನು ಒಳಗುಮಾಡುವುದರಿಂದ ಆಗುವ ದುಷ್ಟರಿಣಾಮವೆಂದರೆ, ಜೀವನ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಬಹುಮುಖೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸಾವು. ಅತಿರೇಕದ ವೈಪರೀತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಬದುಕನ್ನು ಬರಡಾಗಿಸುವ ಹಾಗೂ ಅಸಮಾನತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಅಗಾಧವಾಗಿಸುವ ಅಪಾಯದಿಂದ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಅಗತ್ಯ ಇಂದಿನ ತುರ್ತು. ಈ ತುರ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ವಿವೇಕದ ದಾರಿ ತೋರಿ ಅತಿರೇಕಕ್ಕೆ ಕಡಿವಾಣವನ್ನು ಹಾಕಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು, ಬದುಕನ್ನು ಮಾನವಕೋಟಿಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ ಅಕ್ಷರಲೋಕಕ್ಕೆಿದೆ. ಏಕರೂಪೀ ಗುಣದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗಣಕೀಕರಣದ ಏಕಾಧಿಪತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಬಹುರೂಪಿ ಗುಣದ ಪ್ರತಿಭಾ ಸಂಪನ್ನತೆಯಿಂದ ಹೊಳೆವ ಅಕ್ಷರಲೋಕ ಜಗತ್ತಿನ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳೊಳಗಿನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ.

ಪುಸ್ತಕಗಳು ಅಮೂರ್ತವಾದ ಜ್ಞಾನಸಂಪತ್ತನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಶಬ್ದರೂಪಗಳು. ಶಬ್ದ ಕೇವಲ ಅರ್ಥದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ನಿಲ್ಲುವುದಲ್ಲ,

ವ್ಯಂಜನಾ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಅನುಭಾವಿಕವಾಗುವುದು. ಈ ವ್ಯಂಜನಾ ವ್ಯಾಪಾರ ಬುದ್ಧಿಭಾವಗಳ ವಿದ್ಯುದಾಲಿಂಗನ ಪ್ರಭೆಯ ಫಲಿತ. ಹೀಗಾಗಿ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿನಾಗರಿಕತೆಗಳ ಸಂಚಯಿತ ಫಲವಾದಷ್ಟೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಉಜ್ಜೀವಿಸುವ ಧಾತು ದ್ರವ್ಯಗಳು.

ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಪುಸ್ತಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕೇಂದ್ರ - ವಾಚನಾಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು ಹಾಗೂ ಪುಸ್ತಕೋದ್ಯಮವನ್ನು ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗಿ ಪೋಷಿಸುವುದು ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಹೊಣೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹಲವು ರೀತಿಯ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಯುವ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ವಾಚನಾಭಿರುಚಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ವಾಚನಾಭಿರುಚಿ ಕಮ್ಮಟಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಕಾಶಕರು, ಲೇಖಕರು, ಹಾಗೂ ಓದುಗರ ನಡುವೆ ಬಿಂತನಾ ಕಮ್ಮಟಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಎರಡನೆಯ ಆದ್ಯತೆಯಾಗಿ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಶಿಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಗ್ರಂಥಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಅರಿವನ್ನು ಹಂಚುವ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆಯೂ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಜೈನಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಐದುಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ತಾನು ಬೋಧಿಸಿದ ಅಹಿಂಸೆ ಅಪರಿಗ್ರಹನೀತಿ ಸಮ್ಯಕ್‌ತತ್ವ ಹಾಗೂ ಅನೇಕಾಂತವಾದಗಳ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯ ಮುಖೇನ ಈ ನೆಲದ ಜೀವನಗತಿಯ ಮೇಲೆ ಅಪಾರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದ ಧರ್ಮವಿದು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಟ್ಟಿಗಂತೂ ಜೈನಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವ ಪ್ರೇರಣೆಗಳು ನಖಮಾಂಸಭಾವದ ನೆಲೆಯವು. ಕನ್ನಡ ನೆಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಹಲವು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘರ್ಷಗಳ ಮುಖಾಮುಖಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಜೈನಧರ್ಮದ ಏಳುಬೀಳುಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜೀವನೇತಿಹಾಸವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ.

ಭಗವಾನ್ ಮಹಾವೀರರ ೨೬೦೦ನೆಯ ಜನ್ಮಕಲ್ಯಾಣ ಮಹೋತ್ಸವದ ಅಂಗವಾಗಿ ಜೈನಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳ ಪುಸ್ತಿಕೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸಮಣಸುತ್ತಂ, ಅನೇಕಾಂತವಾದ,

ಅಹಿಂಸೆ, ಹೇಮಚಂದ್ರ, ಮಹಾವೀರವಾಣಿ, ಸಾಮ್ರಾಟ್ ಶ್ರೇಣಿಕ ಬಿಂಬಸಾರ, ಮಹಾಪುರಾಣ, ಕುಂದಾಕುಂದಾಚಾರ್ಯ, ಚಂದನಾಂಬಿಕೆ - ಇವೇ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು. ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಚಾರಗಳು ಕೇವಲ ಪಂಡಿತಮಾನ್ಯರ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯ ವಿಚಾರಗಳಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಉಳಿಯದೆ ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯರ ಅರಿವಿಗೆ ಅನ್ವವಾಗಬೇಕು ಎಂಬುದು ಇಂಥ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಹಿಂದಿನ ಉದ್ದೇಶ.

ಭಗವಾನ್ ಮಹಾವೀರರ ೨೬೦೦ ನೆಯ ಜನ್ಮಕಲ್ಯಾಣ ಮಹೋತ್ಸವದ ರಾಜ್ಯ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಖರ್ಗೆಯವರ ಅಪೇಕ್ಷೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಈ ಪ್ರಕಟಣಾಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿಯವರು ವಿಷಯಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ, ವಿಷಯತಜ್ಞರಿಂದ ಬರೆಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಡಾ|| ಎಂ.ಎ. ಜಯಚಂದ್ರ ಅವರು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಮಹನೀಯರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಕ್ತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಆತ್ಮೀಯ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ.

ದಿನಾಂಕ : ೮-೯-೨೦೦೫

ಪ್ರೊ| ಎಸ್.ಜಿ. ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ

ಸ್ಥಳ : ಬೆಂಗಳೂರು

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಮುನ್ನುಡಿ

ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ನೇತಾರರಾಗಿದ್ದ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿ ಅವರ ಮಹಾತ್ಮವಾಗಿದ್ದುದು - ಅಹಿಂಸೆ. ಈ ಅಹಿಂಸೆಯೇ ಜೈನಧರ್ಮದ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದುವಾಗಿದೆ. ಸೌರವ್ಯಾಹವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಸೂರ್ಯನಂತಿದೆ. ಅಹಿಂಸಾ ತತ್ವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜೈನಧರ್ಮದ ಸಮ್ಯಕ್ ಚಾರಿತ್ರದ ಎಲ್ಲ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳು ರೂಪುಗೊಂಡಿವೆ. ಅಹಿಂಸೆ ಸರ್ವ ಮತಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅದು ಜೈನಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸೆ-ಅಹಿಂಸೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಸ್ತೃತ ಚರ್ಚೆಯಿದೆ, ಸ್ಫೂಲವಾಗಿಯೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿಯೂ ವಿವೇಚನೆಯಿದೆ. ಭಯೋತ್ಪಾದನೆಯಿಂದ ತತ್ತರಿಸಿರುವ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅಭಯದಾನ ನೀಡುವಂಥದು ಅಹಿಂಸೆ. ಇದು ಆತಂಕವಾದವೆಂಬ ರೋಗಕ್ಕೆ ಸಂಜೀವಿನಿಯಂತಿದೆ.

ಇಂಥ ಅಹಿಂಸೆಯ ಬಗ್ಗೆ - ಭಗವಾನ್ ಮಹಾವೀರರ ಬೋಧನೆಯ ಮುಖ್ಯ ತತ್ವವಾದ ಅಹಿಂಸೆಯ ಬಗ್ಗೆ - ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಾರವಿಲ್ಲ. ಅಹಿಂಸೆಯ ವಿಚಾರವನ್ನು, ಅದರ ವಿವಿಧ ಮುಗ್ಗಲುಗಳಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸುವ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು, ಭಗವಾನ್ ಮಹಾವೀರರ ೨೬೦೦ನೆಯ ಜನ್ಮ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಹೋತ್ಸವದ ರಾಜ್ಯ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೂ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಗೃಹ ಸಚಿವರೂ ಆದ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಖರ್ಗೆಯವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. ಅವರ ಆಶಯದಂತೆ ಅಹಿಂಸೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಕಿರುಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಹೊರತರಲು ಪ್ರಕಟಣಾ ಸಮಿತಿಯು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿತು.

ಜೈನ ಶುಭಚಂದ್ರರು ಮೂರು ದಶಕಗಳಿಂದ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಜೈನಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಕೃತ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಅಧ್ಯಾಪನದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಜೈನ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬಲ್ಲವರೂ,

ಉತ್ತರಭಾರತದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಜೈನ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಸಮರ್ಥರು ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಯ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಮೌಲಿಕವಾದ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಸಮಿತಿಯು ಆಭಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಡಾ. ಎಂ.ಎ. ಜಯಚಂದ್ರ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಭಗವಾನ್ ಮಹಾವೀರರ ೨೬೦೦ನೆಯ ಜನ್ಮ ಕಲ್ಯಾಣ
ಮಹೋತ್ಸವದ ಪ್ರಕಟಣಾ ಸಮಿತಿ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಅಹಿಂಸೆ

ಇಂದು ಮಾನವನ ಬದುಕು ಬಗೆಬಗೆಯ ಭಯಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿದೆ. ಈ ಭಯ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ವರ್ಗಕ್ಕೆ, ಒಂದು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ, ಒಂದು ಧರ್ಮಾವಲಂಬಿಗಳಿಗೆ, ಒಂದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಎಂದು ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಭಯ ಆವರಿಸಿದೆ. ತನಗೆ ತನ್ನವರಿಗೆ ತನ್ನದಕ್ಕೆ ಒದಗಿಬರಬಹುದಾದ ಅಪಾಯದ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಈ ಭಯಕ್ಕೆ ಮೂಲಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ವಿಸ್ತರಣಾಕಾಂಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಆಕ್ರಮಣ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಭಯೋತ್ಪಾದನೆಗೆ ಕಾರಣಗಳು. ಭಯೋತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಾಗ ಉಂಟಾಗುವುದೇ ಹಿಂಸೆ. ಇಂದು ಹಿಂಸೆಯ ಭಯದಿಂದ ಜಗತ್ತೇ ತಲ್ಲಣಗೊಂಡಿದೆ, ಹಿಂಸಾಚಾರಣೆಯಿಂದ ತತ್ತರಿಸಿ ಹೋಗಿದೆ.

ಇಂದು ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ ಅಭಯದ ವಾತಾವರಣ ಆತ್ಮಂತ್ಯ ತುರ್ತಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದು ಅಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ತನಗಿಂತ ಹಿಂದಿನ ತೀರ್ಥಂಕರರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದ ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನೇ ಮಹಾವೀರ ತೀರ್ಥಂಕರರೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಆಚಾರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸೆಯ ಪಾಲನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಭಯ ದೊರೆಯುತ್ತ ದೆಂಬುದನ್ನು ಮಹಾವೀರರು ಬೋಧಿಸಿದರು. ಪ್ರಾಣ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡದಿರುವುದೇ ಅಹಿಂಸೆ ಎಂಬುದು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ತಿಳುವಳಿಕೆ. ಪ್ರಾಣ ಇರುವ ಜೀವಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳೇ. ಮನುಷ್ಯನೂ ಪ್ರಾಣಿಯೇ, ಆದರೆ ಮಾತನಾಡುವ ಪ್ರಾಣಿ. ಯಾವ

ಜೀವಿಯನ್ನೂ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ನೋಯಿಸದಿರುವುದೇ ಅಹಿಂಸೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವುದೇ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಂಸೆಯಾಗದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು ಅಹಿಂಸೆಯ ಪಾಲನೆ ಮಾಡುವವರ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಗವಾನ್ ಮಹಾವೀರರ ೨೦೦೬ನೆಯ ಜನ್ಮ ಜಯಂತಿಯ ವರ್ಷಾಚರಣೆಯ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರು ನೀಡಿದ ಅಹಿಂಸಾ ಸಂದೇಶದ ಮಹತ್ವದ ಅರಿವು ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಇಂದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣ ಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. ಅವು ದುಃಖವನ್ನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ, ವಧೆಯಾಗಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳೂ ಬದುಕಬಯಸುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಮಂದರಕ್ಕಿಂತ ಎತ್ತರವಾದ ಪರ್ವತವಿಲ್ಲ, ಆಕಾಶಕ್ಕಿಂತ ವಿಶಾಲವಾದ ವಸ್ತುವಿಲ್ಲ, ಅದರಂತೆಯೇ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ ಅಹಿಂಸೆಗೆ ಸಮನಾದ ಧರ್ಮ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಯಮದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಅಹಿಂಸೆ. ಯಾವ ಜೀವಿಯನ್ನೂ ಯಾವ ಬಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಂಸಿಸಬಾರದು, ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಮಭಾವವಿರುವುದು ಅಹಿಂಸೆ. ಜೀವಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯೇ ಧರ್ಮ. ಅಹಿಂಸೆ, ಸಂಯಮ ಮತ್ತು ತಪ ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಧರ್ಮವೆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದುದು, ಮಂಗಲಕರವಾದುದು. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ವಧೆಯೆಂದರೆ ತನ್ನ ವಧೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕರುಣೆ ತೋರಿಸಿದರೆ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ದಯೆ ತೋರಿಸಿದಂತೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮುಳ್ಳಿನಿಂದ ದೂರವಿರುವಂತೆ ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ದೂರವಿರಬೇಕು. ಜೀವವಧೆಯೆಂದರೆ ಆತ್ಮವಧೆ, ಜೀವದಯೆ ಆತ್ಮದಯೆ. ಆತ್ಮಹಿತವನ್ನು ಮಾಡಬಯಸುವವನು ಜೀವವಧೆಯನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ಪ್ರಮಾದಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು ತನ್ನ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಭಾವದಿಂದ ತಾನೇ ತನ್ನ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಂದ ನಂತರ ಇನ್ನೊಂದು ಜೀವಿಯ ಹಿಂಸೆ ಆಗಲಿ, ಆಗದಿರಲಿ ಅವನ

ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂಸೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಕೆಟ್ಟದು, ಅಲ್ಲದೆ ಹಿಂಸಕನಿಗೆ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಇದೇ ದೊಡ್ಡ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿದೆ. ಧರ್ಮವು ದಯಾಮೂಲವಾದುದು. ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕರುಣೆಯಿಡುವುದು ದಯೆಯು. ದಯೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಮದ್ಯವು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಂಕಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಮಂಕಾದ ಬುದ್ಧಿಯವನು ಧರ್ಮವನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಧರ್ಮವನ್ನು ಮರೆತ ಜೀವನು ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದೆ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ತ್ರಿಲೋಕ ಅಥವಾ ನಿನ್ನ ಜೀವ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಪಡೆದುಕೋ ಎಂದು ದೇವತೆಗಳು ಹೇಳಿದರೆ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಲಿ ತನ್ನ ಜೀವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತ್ರಿಲೋಕಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದೇನು ? ಆದುದರಿಂದ ಯಾವುದೇ ಜೀವದ ಬೆಲೆ ತ್ರಿಲೋಕಗಳಿಗೆ ಸಮನಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಜೀವ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡುವರಿಗೆ ತ್ರಿಲೋಕಗಳನ್ನು ಹಿಂಸೆ ಮಾಡಿದಷ್ಟು ದೋಷವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ - ಇವೆಲ್ಲ ಮಹಾವೀರರ ಅಹಿಂಸಾ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯ ಮಾತುಗಳು. ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ ತೀರ್ಥಂಕರ ಮಹಾವೀರರ ಧರ್ಮದ ತಿರುಳು ಅಹಿಂಸೆ ಎಂಬುದು ಖಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಧರ್ಮೋಪದೇಶದ ಸಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಭಟ್ಟಿ ಇಳಿಸಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತೇ "ಅಹಿಂಸಾ ಪರಮೋ ಧರ್ಮಃ".

ತೀರ್ಥಂಕರರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ 'ಅಹಿಂಸೆ'ಯು ಸಾಧ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಧನ ಎರಡೂ ಆಗಿದೆ. ನೈತಿಕ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಅಹಿಂಸೆಯೇ ಬೀಜ. ಈ ಬೀಜಾರೋಪಣೆಯು ವಿಶ್ವಮಾನವನ ಚಿಂತನೆಗೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ. 'ಅಹಿಂಸಾ ಭೂತಾನಾಂ ಜಗತಿ ವಿದಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಪರಮಂ' - ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಅಹಿಂಸೆ ಪರಮಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ - ಈ ಸೂತ್ರವು ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು 'ಸಾಧ್ಯ' ಅಥವಾ 'ಗುರಿ' ಎಂದು ಘೋಷಿಸುತ್ತದೆ. 'ಧರ್ಮೋ ಮಂಗಲಮುಕ್ತಿಂ ಅಹಿಂಸಾ ಸಂಜಮೋ ತಪೋ' - ಯಾವುದು ಅಹಿಂಸೆ ಸಂಯಮ ಮತ್ತು ತಪೋರೂಪವಾಗಿದೆಯೋ ಅದು ಧರ್ಮವಾಗಿದೆ.

ಇಂಥ ಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ಸವೋಚ್ಚ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. - ಎಂಬ ಈ ಸೂತ್ರ ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು 'ಸಾಧನ' ಅಥವಾ 'ಮಾರ್ಗ' ರೂಪವಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಿದೆ. ಆತ್ಮದಲ್ಲಿ ರಾಗ-ದ್ವೇಷಗಳ ಅನುತ್ಪತ್ತಿಯೇ ಅಹಿಂಸೆಯಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಪರಮಗುರಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯವೂ ಅಹಿಂಸೆಯ ರೂಪವೇ ಆಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಸಾಧನದ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕಿದೆ. ಹೀಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠಗುರಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸೆ ಪರಮಸತ್ಯವಾಗಿದೆ, ಪರಮ ಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿದೆ, ಶುದ್ಧ ಆತ್ಮವಾಗಿದೆ, ಜೀವದ ಶುದ್ಧರೂಪವಾಗಿದೆ. ಕರುಣೆ ಎಂಬುದು ಇದರ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರು. ಅಹಿಂಸೆ - ಕರುಣೆ ಜೀವದ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿದೆ. ಸಾಧನ ಅಥವಾ ಮಾರ್ಗದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ, ಮೈತ್ರಿ, ಅನುಕಂಪೆ, ಸೇವೆ, ಕೃತಜ್ಞತೆ, ಅಪರಿಗ್ರಹ, ಮೃದುಭಾವ, ಋಜುತ್ವ, ಸಂಯಮ, ತ್ಯಾಗ ಇತ್ಯಾದಿ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಸಾಧ್ಯದವರೆಗಿನ ಅಂದರೆ ಗುರಿಯವರೆಗಿನ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆ.

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ಅವರವರ ಜೀವನವು ಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ದುಃಖವು ಅಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವುದೇ ಅಹಿಂಸೆಗೆ ಆಧಾರವೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಜಗತ್ತಿನ ಧರ್ಮಗಳೆಲ್ಲ ಜೈನಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಅಹಿಂಸೆಗೆ ಪರಮೋತ್ಕೃಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಇತರ ಧರ್ಮ ದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಜಗತ್ತಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಲಾಗಿದೆ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ನೀಡಬೇಕಾದ ದಕ್ಷಿಣೆ ಯಾವುದೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಧಾಂದೋಗ್ಯ ಉಪನಿಷತ್ತು ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತದೆ. ತಪಸ್ಸು, ದಾನ, ಆರ್ಚನೆ, ಅಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಸತ್ಯವಚನ - ಇವೈದು ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ನೀಡಬೇಕಾದ ದಕ್ಷಿಣೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅಹಿಂಸೆಯಿಂದಲೇ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಗೌತಮ ಬುದ್ಧ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಬೌದ್ಧ ಬಿಕ್ಷುಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಹತ್ತು ಶಿಕ್ಷಾಪದಗಳಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸೆಯೇ ಮೊದಲನೆಯದು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಮೇಲೆ ಕಳಿಂಗದ ರಣಭೂಮಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಅಶೋಕನು ಹಿಂಸೆಯ ರೌದ್ರ

ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅಹಿಂಸೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅರಿತು, ಅಹಿಂಸಾ ಪಾಲನೆಯ ಮೂಲಕ ವಿಶ್ವದಲ್ಲೇ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದ ಅಶೋಕನ ಒಂದನೇ ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ಶಾಸನಗಳ ವಿಷಯ ಅಹಿಂಸೆಯಾಗಿದೆ. ತಪ, ಸತ್ಯ, ಇಂದ್ರಿಯಸಂಯಮ, ಅಹಿಂಸಾಧರ್ಮ ಪಾಲನೆಯಾಗುವ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸಂಚರಿಸಬೇಕು, ವಾಸಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಮಹಾಭಾರತದ ಶಾಂತಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಅಹಿಂಸೆ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳ ಮೂಲವೆಂದು ಅದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅಹಿಂಸೆಯೇ ಪರಮಧರ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ 'ಅಹಿಂಸಾ ಪರಮಂ ಮಿತ್ರಂ - ಅಹಿಂಸಾ ಪರಮಂ ಸುಖಂ' ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಯಹೂದ್ಯರ ಒಬ್ಬ ಪ್ರವಾದಿಯು 'ನನಗೆ ಪಶುಯಜ್ಞಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕರುಣೆಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಿಯ' ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ಬಹುತೇಕ ಭಾರತೀಯ ಮತಧರ್ಮಗಳೆಲ್ಲ ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಒಂದು ಮೌಲ್ಯವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿವೆ. ಸೂಕ್ಷ್ಮಾತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ತರುವುದು ಸುಲಭವಲ್ಲವಾದರೂ ಅದು ನಾವು ತಲುಪಬೇಕಾದ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.

ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹಿಂಸೆ ಯಾವಾಗ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಜೈನ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸುಳಿವುಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಜೈನ ಪುರಾಣ-ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಭೋಗಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಕರ್ಮಭೂಮಿ ಎಂಬ ರೀತಿಯ ಸ್ಥಿತಿಗಳ ಚಿತ್ರಣ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಕೆಲಸವನ್ನಾಗಲೀ, ಉದ್ಯೋಗವನ್ನಾಗಲೀ ಮಾಡದೆ, ಶ್ರಮಪಡದೆ ಜೀವನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲವನ್ನು 'ಭೋಗಭೂಮಿ ಸ್ಥಿತಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇದು ಹೇಗೆಂದರೆ, ಆಗಿನ ಜನ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮರಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಅದರಿಂದಲೇ ಜೀವನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನೂ ಸಂಗ್ರಹದ ಮೂಲಕ ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ತೆಂಗಿನಮರವನ್ನೇ ನೋಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಎಳನೀರಿನಿಂದ ಪಾನೀಯ ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು, ಕಾಯಿಯಿಂದ ಫಲ-ಆಹಾರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು, ಗರಿಗಳಿಂದ ಗುಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದಕ್ಕೆ ಈ ಮರವನ್ನು

ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವೆಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ತಮ್ಮೆಲ್ಲ ಅಗತ್ಯಗಳೂ
 ನೆರವೇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಈ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ,
 ಅಭಾವ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಏನೂ ದೊರೆಯದಿದ್ದಾಗ ಅವಶ್ಯಕತೆಗೆ
 ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ತೊಡಗಬೇಕಾಯಿತು.
 ಕೆಲಸ, ಉದ್ಯೋಗ - ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡ ಮನುಷ್ಯನ ಆ ಕಾಲವನ್ನು
 'ಕರ್ಮಭೂಮಿ ಸ್ಥಿತಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ಮ ಎಂದರೆ ಕೆಲಸ, ದುಡಿಮೆ
 ಎಂದು ಅರ್ಥವಿದೆ. ಕರ್ಮಭೂಮಿಸ್ಥಿತಿ ಎಂದರೆ ದುಡಿಮೆ ಮಾಡಿ
 ಜೀವಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆಹಾರವನ್ನು ಹೇಗೆ
 ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಮೊತ್ತಮೊದಲಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟವರು ವೃಷಭ
 ತೀರ್ಥಂಕರರು. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉತ್ತು, ಕಾಳನ್ನು ಬಿತ್ತಿ, ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆದು
 ಆಹಾರವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿ ಜೀವನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು.
 ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನೇ ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲ
 ಆಹಾರಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಕಾಲ; ಇಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚು ಸುಖವಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ
 ಆ ಕಾಲವನ್ನು ಭೋಗಭೂಮಿ ಸ್ಥಿತಿಯ ಕಾಲ ಎಂದರು. ಉತ್ತು, ಬಿತ್ತಿ,
 ಬೆಳೆದು, ದುಡಿದು ತಿನ್ನುವ ಕಾಲ ಬಂದಾಗ ಅದು ಆಹಾರದ ಉತ್ಪಾದನೆಯ
 ಕಾಲವಾಯಿತು. ಆಹಾರದ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಮವಿತ್ತು, ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸವಿತ್ತು,
 ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಕರ್ಮಭೂಮಿ ಎಂದು ಕರೆದರು. ಈ ಕರ್ಮಭೂಮಿಯ
 ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೆ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ (ಕೆಲಸಗಳಿಂದ) ವೃತ್ತಿಗಳಿಂದ
 ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟವರು ವೃಷಭ ತೀರ್ಥಂಕರರು. ಯಾವ
 ಬಗೆಯ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕಿಂದೇ ಅವರು
 ಕೃಷಿಯನ್ನು ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಆದಿಕೃಷಿ ಶಿಕ್ಷಕರೆಂದು
 ತಿಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಿಜನ್ಯವಾದ ಮಾಂಸಾಹಾರವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸದ
 ಕೃಷಿಯಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಸಸ್ಯಾಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅವರು
 ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಣಿ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಅವರು ನಿವಾರಿಸಿದರು.
 ಈ ತೀರ್ಥಂಕರರ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಬಂದ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ

ತೀರ್ಥಂಕರರೂ ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನೇ ಉಪದೇಶದ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವನ್ನಾಗಿಟ್ಟು ಕೊಂಡರು.

ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಹಿಂಸೆಯೂ ಇಲ್ಲದ ಬದುಕು ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೆ ಎಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಉತ್ತರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ, ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದೇ ಆ ಉತ್ತರ. ಜೀವನ ಅಹಿಂಸೆಯ ಪ್ರತೀಕವಲ್ಲ. ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದಲೇ ಬದುಕುತ್ತವೆ. ಉಸಿರಾಟದ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅನೇಕ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣುವಿಜಿವಿಗಳು ನಾಶಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಪರಿಪೂರ್ಣ ರೀತಿಯ ಅಹಿಂಸೆ ಬದುಕನ್ನೇ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅಹಿಂಸಕನು ಪುನರ್ಜನ್ಮರಹಿತವಾದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೇ ತನ್ನ ಆತ್ಮಂತಿಕ ಗುರಿಯನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ.

ನಾವು ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ತನಕ ಬದುಕಿರುವವರೆಗೂ ಹೇಗೆ ಬದುಕಬೇಕು ಎಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕವಾದುದೇ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು. ಅಹಿಂಸೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಹಿಂಸೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ (೧) ಆರಂಭಹಿಂಸೆ (೨) ಉದ್ಯೋಗ 'ಹಿಂಸೆ (೩) ವಿರೋಧ ಹಿಂಸೆ (೪) ಸಂಕಲ್ಪ ಹಿಂಸೆ ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಹಿಂಸೆಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದರೆ ಈ ವರ್ಗೀಕರಣದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ.

೧. ಆರಂಭ ಹಿಂಸೆ : ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ದೈನಂದಿನ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವಾಗ ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವಿಲ್ಲದೆಯೇ ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರದೆಯೆ ಕೆಲವು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮಿಂದ ಹಿಂಸೆಯಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಏಳುವಾಗ, ಕೂರುವಾಗ, ನಿಲ್ಲುವಾಗ, ನಡೆಯುವಾಗ, ಒರಗುವಾಗ, ಹಾಸುವಾಗ, ಬಡಿಸುವಾಗ, ಆಹಾರ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಾಗ, ತೊಳೆಯುವಾಗ, ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಆತ್ಮಾವಶ್ಯಕವಾದ ಮತ್ತು ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಆಗುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಿಗಳ ಹಿಂಸೆಯು ಆರಂಭಹಿಂಸೆ ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಗೃಹಸ್ಥಾದವನು ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ವಿಮುಖನಾಗುವುದಂತೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿರುವಾಗ ಯಾವ ಜೀವಿಗಾದರೂ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಅಲ್ಲದೆ ಅವನು ಯಾವ ಜೀವಿಗೂ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡಿರುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಹಿಂಸೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಆರಂಭ ಹಿಂಸೆ ಗೃಹಸ್ಥಜೀವನದಲ್ಲಿ, ಕುಟುಂಬ ಜೀವನದಲ್ಲಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅ-ನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

೨. ಉದ್ಯೋಗ ಹಿಂಸೆ : ಕುಟುಂಬದ ಪಾಲನೆ ಮಾಡಲು ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಜಕ್ಕಲುತನವನ್ನೇ ಉದ್ಯೋಗವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಕೃಷಿಕನು ಹೊಲವನ್ನು ಉಳುತ್ತಾನೆ. ಬಿತ್ತುತ್ತಾನೆ, ಕಳೆಕೀಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಹಿಂಸೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕೂಲಿಕಾರ ಪಾಯ ತೆಗೆಯಲು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಗೆಯುತ್ತಾನೆ, ಕಮ್ಮಾರ ಕಬ್ಬಿಣ ಕಾಯಿಸಲು ಬೆಂಕಿಯುರಿಸುತ್ತಾನೆ, ಬಡಗಿ ಮರಮುಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಅತ್ತಿತ್ತ ಜರುಗಿಸುತ್ತಾನೆ, ಬೀಳಿಸುತ್ತಾನೆ, ಎಸೆಯುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹಿಂಸೆ ಆಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಚಾಲಕ ವಾಹನವನ್ನು ನಡೆಸುವಾಗ ವಾಹನದ ಚಕ್ರದ ಅಡಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಎಷ್ಟೋ ಜೀವಿಗಳು ಹಿಂಸೆಗೊಳಗಾಗುತ್ತವೆ. ಇವೆಲ್ಲಾ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವಾಗ ಹಿಂಸೆಯ ಉದ್ದೇಶವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಆಗುವ ಹಿಂಸೆ. ಇದೂ ಕೂಡ ಉದ್ಯೋಗಿಗೆ ಅ-ನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

೩. ವಿರೋಧ ಹಿಂಸೆ : ವ್ಯಕ್ತಿ ಮೂಲತಃ ಕುಟುಂಬ ಜೀವಿ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವನು ಗೃಹಸ್ಥ. ಗೃಹಸ್ಥ ಜೀವನವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಸಾಧನೆಗೆ ಹೋದವರು ತ್ಯಾಗಿಗಳು, ಮುನಿಗಳು, ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು. ಆದರೆ ಗೃಹಸ್ಥ ಜೀವನದಲ್ಲಿರುವವನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವಿಯೂ ಹೌದು. ಇಂಥ ಗೃಹಸ್ಥ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ, ತನ್ನ ಅವಲಂಬಿತ ಕುಟುಂಬದ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಮನೆ, ಹೊಲ, ಒಡವೆ ವಸ್ತು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಮೇಲಾಗಲೀ, ಅವಲಂಬಿತರಾದ ಅವನ ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ಸೋದರಿ, ಮಡದಿ, ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಾಗಲೀ, ತನ್ನದಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಹೊಲ-ಮನೆ, ಜನ-ಜಾನುವಾರುಗಳ

ಮೇಲಾಗಲೀ, ತನ್ನ ಗ್ರಾಮದ ಮೇಲಾಗಲೀ, ದೇಶದ ಮೇಲಾಗಲೀ ಅನ್ಯರಿಂದ ಆಕ್ರಮಣವಾದಾಗ ತನ್ನವರನ್ನೂ ತನ್ನದನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅನ್ಯರ ಈ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ವಿರೋಧಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸಾ ಮಂತ್ರದ ಜಪ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸೋದರಿಯ ಮೇಲೋ ಪತ್ನಿಯ ಮೇಲೋ ಆಕ್ರಮಣವಾದಾಗ ಮೊದಲ ಕರ್ತವ್ಯ ಅವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು, ವಿರೋಧಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಬೇಕು, ಆಮೇಲೆ ಅಹಿಂಸೆಯ ನೀತಿಪಾಠ. ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆ, ಆದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆ. ವಿರೋಧಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಗೃಹಸ್ಥ ಜೀವನದಲ್ಲಿರುವ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿರುವ, ದೇಶರಕ್ಷಣೆಯ ಹೊಣೆಯಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಈ ಹಿಂಸೆ ಕೂಡ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

೪. ಸಂಕಲ್ಪ ಹಿಂಸೆ : ರಾಗದ್ವೇಷಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿ, ಪೂರ್ವನಿರ್ಧಾರಿತವಾಗಿ ಯೋಜನಾಬದ್ಧವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಹಿಂಸೆಯೇ ಸಂಕಲ್ಪಹಿಂಸೆ. ಈ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಸಂಕಲ್ಪ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಸಂಕಲ್ಪ. ತನ್ನ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿಯೋ, ಔಷಧಕ್ಕಾಗಿಯೋ ಬೇಟೆಯ ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿಯೋ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹತ್ಯೆ ಮಾಡುವುದರ ಹಿಂದೆ ಹತ್ಯೆಯ ಸಂಕಲ್ಪವಿರುತ್ತದೆ. ನಾಲಗೆಯ ರುಚಿಯ ಹಿಂದೆ ಆಹಾರದ ರಾಗವಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯ ಹಿಂದೆ, ರೋಗಮುಕ್ತನಾಗಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯ ಹಿಂದೆ ಔಷಧದ ರಾಗವಿದೆ. ಸಾಹಸ ರಂಜನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯ ಹಿಂದೆ ವಿನೋದದ ರಾಗವಿದೆ. ತನ್ನ ಸುಖಕ್ಕೆ, ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ, ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿರುವವರನ್ನು ಹತ್ಯೆ ಮಾಡುವುದರ ಹಿಂದೆ ದ್ವೇಷವಿದೆ. ಈ ರಾಗ-ದ್ವೇಷಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾಡುವ ಹಿಂಸೆ ಸಂಕಲ್ಪ ಹಿಂಸೆಯಾಗಿದೆ.

ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅವನ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅವನ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಹಿಂಸೆಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆರಂಭ ಹಿಂಸೆ, ಉದ್ಯೋಗ

ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ವಿರೋಧಿ ಹಿಂಸೆ ಆಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಅ-ನಿವಾರ್ಯವಾದ ಹಿಂಸೆ. ಆದರೆ ಸಂಕಲ್ಪ ಹಿಂಸೆಯ ಹಿಂದೆ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂಸೆ ಆಗುವುದಕ್ಕೂ, ಹಿಂಸೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಅಗಾಧ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ ಮತ್ತು ಇವುಗಳಿಂದಾಗುವ ಪರಿಣಾಮಗಳಲ್ಲೂ ಅಷ್ಟೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಆಗುವ ಹಿಂಸೆಗಿಂತಲೂ ಮಾಡುವ ಹಿಂಸೆ ಹೆಚ್ಚು ಅಪಾಯಕಾರಿ ಮತ್ತು ಆತ್ಮಘಾತಕವಾದುದು. ಆದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಸಂಕಲ್ಪ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು.

ತತ್ವಾರ್ಥಸೂತ್ರವೆಂಬ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆ ಎಂದರೆ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ಒಂದು ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ: “ಪ್ರಮತ್ತಯೋಗಾತ್ ಪ್ರಾಣವ್ಯಪರೋಪಣಂ ಹಿಂಸಾ” ಎಂದರೆ “ಪ್ರಮಾದಯೋಗದಿಂದ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪುಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬೇರೆ ಮಾಡುವುದು ಹಿಂಸೆ” ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮನ ವಚನ ಕಾಯಗಳ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಯೋಗ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸಿನ ಕ್ರಿಯೆ ಮನೋಯೋಗ, ವಚನದ ಕ್ರಿಯೆ ವಚನಯೋಗ ಮತ್ತು ಶಾರೀರಿಕ ಕ್ರಿಯೆ ಕಾಯಯೋಗ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸು, ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಾಗ ಮೂಡುವ ಆಲೋಚನೆಗಳೆಲ್ಲ ಮನೋಯೋಗವೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಆಡುವ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ ವಚನಯೋಗ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಶರೀರ ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳೂ ಕಾಯಯೋಗ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಮಾನಸಿಕವಾದ, ವಾಚಿಕವಾದ ಮತ್ತು ಶಾರೀರಿಕವಾದ ತಪ್ಪುಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ ಯಾವುದೇ ಜೀವಿಯ, ಯಾವುದೇ ಇಂದ್ರಿಯವನ್ನಾಗಲೀ, ಮನೋಬಲವನ್ನಾಗಲೀ, ವಚನಬಲವನ್ನಾಗಲೀ, ಕಾಯಬಲವನ್ನಾಗಲೀ, ಉಸಿರಾಟವನ್ನಾಗಲೀ, ಆಯುಷ್ಯವನ್ನಾಗಲೀ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಹಿಂಸೆ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯಜನರಾದ ಗೃಹಸ್ಥರು ಪಾಲಿಸಬೇಕಾದ ಅಣುವ್ರತಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದಾದ ಅಹಿಂಸಾವ್ರತವನ್ನು 'ರತ್ನಕರಂಡಕ-ಶ್ರಾವಣಾಚಾರ' ಗ್ರಂಥವೆ ಹೀಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ:

ಸಂಕಲ್ಪಾತ್ ಕೃತ ಕಾರಿತ ಮನನಾತ್ ಯೋಗತ್ರಯಸ್ಯ ಚರಸತ್ಯಾನ್ |

ನ ಹಿಂಸಿ ಯತ್ರದಾಹುಃ ಸ್ಥೂಲವಧಾದ್ಧಿರಮರಣಂ ನಿಪುಣಾಃ ||

ಮನೋಯೋಗ, ವಚನಯೋಗ ಮತ್ತು ಕಾಯಯೋಗ ಎಂಬ ಮೂರು ಯೋಗಗಳಿಂದ ಅಂದರೆ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ, ಕೃತ (ತಾನೇ ಮಾಡುವ), ಕಾರಿತ (ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಂದ ಮಾಡಿಸುವ) ಮತ್ತು ಅನುಮೋದನ (ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡುವ) ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಕಲ್ಪಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಂದರೆ ಯೋಜನಾಬದ್ಧವಾಗಿ ತ್ರಸಜೀವಗಳನ್ನು ಘಾತಗೊಳಿಸದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಸ್ಥೂಲಹಿಂಸೆಯಿಂದ ವಿರಕ್ತನಾಗುವುದು ಅಥವಾ ಅಹಿಂಸಾಣುವ್ರತವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಹಿಂಸಾಣುವ್ರತ ಯಾವಾಗ ಭಂಗವಾಗುತ್ತದೆ, ಏನು ಮಾಡಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ :

ಛೇದನ ಬಂಧನ ಪೀಡನಮತಿ ಭಾರಾರೋಹಣಂ ವ್ಯತೀಚಾರಾಃ |

ಆಹಾರವಾರಣಾಪಿ ಚ ಸ್ಥೂಲವಧಾದ್‌ವ್ಯಪರತೇಃ ಪಂಚ ||

ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಣಿಯ ಅವಯವಗಳ ಛೇದನ (ಕತ್ತರಿಸುವುದು) ಮಾಡುವುದು, ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಂಧಿಸಿಡುವುದು, ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಪೀಡೆ (ಕಷ್ಟ) ಕೊಡುವುದು, ಪ್ರಾಣಿಯ ಮೇಲೆ ಅದರ ಶಕ್ತಿ ಮೀರಿ ಅತಿಭಾರ ಹೊರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಆಹಾರವನ್ನು ತಡೆಯುವುದು - ಇವು ಐದು ಅಹಿಂಸಾಣುವ್ರತದ ಅತಿಚಾರಗಳಾಗಿವೆ.

ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಣಿಯ ಪ್ರಾಣತೆಗೆದರೆ ಮಾತ್ರ ಹಿಂಸೆಯಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಅಂಗಾಗಗಳನ್ನು ತೆಗೆದರೂ ಅಹಿಂಸೆಗೆ ಭಂಗ. ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಹಾಕುವುದು ಕೂಡ ಹಿಂಸೆಯೇ. ಹಸುವಿನ ಜೊತೆ ಕರುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಹಾಲು ಕುದಿದು ಬಿಡುತ್ತದೆಂದು ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಹಾಕುವುದಾಗಲೀ, ಅವನು ಮತಚಲಾಯಿಸಲು ಬಂದರೆ ನಮಗೆ ಮತಹಾಕುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಚುನಾವಣೆಯ

ದಿನ ಅವನನ್ನು ಕೂಡಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಕ್ರಿಯೆಗಳೆಲ್ಲ ಹಿಂಸೆಯೇ ಆಗುತ್ತವೆ. ಮನರಂಜನೆ ಅಥವಾ ಸಿಟ್ಟಿನ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಕಷ್ಟ ಕೊಡುವುದು ಕೂಡ ಹಿಂಸೆಯೇ. ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿಯಿಂದ ಅದರ ಶಕ್ತಿ ಮೀರಿ ಕೆಲಸ ತೆಗೆಯುವುದು, ಅತಿಭಾರ ಹೊರಿಸುವುದು ಕೂಡ ಹಿಂಸೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಮೂಟೆಗಳನ್ನು ಹೇರಿದ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಎಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಎತ್ತನೋ, ಹೆಚ್ಚು ಜನರನ್ನೋ, ಸರಕನ್ನೋ ತುಂಬಿದ ಜಟಕಾ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರಮದಿಂದ ಎಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಕುದುರೆಯನ್ನೋ ನೋಡಿ ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ ಎಂದು ಮರುಗುತ್ತೇವೆ, ಗಾಡಿ ಹೊಡೆಯುವವನಿಗೆ ಶಾಪ ಹಾಕುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಕಡಿಮೆ ಕೂಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ತೆಗೆಯುವ ಮೇಸ್ತ್ರಿ ಬಗ್ಗೆ, ಕಡಿಮೆ ಸಂಬಳ ಕೊಟ್ಟು ಹಂಗಾಮಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಪಾಠಮಾಡಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಯಾಕೆ ಯೋಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹಿಂಸೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದಾಗಲೀ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದಾಗಲೀ ಮಿತಿಮೀರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆ ಕೂಲಿಗೋ ಸಂಬಳಕ್ಕೋ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇವೆಲ್ಲ ಹಿಂಸೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಸುಳ್ಳಾದದಿರುವುದು, ಕಡಿಯದಿರುವುದು, ಗಂಡುಹೆಣ್ಣುಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಗೌರವಪೂರ್ವಕ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಅಗತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸದಿರುವುದು ಇವೆಲ್ಲಾ ಅಹಿಂಸೆಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳೇ ಆಗಿವೆ.

ಕ್ರೋಧ, ಮಾನ, ಮಾಯಾ ಮತ್ತು ಲೋಭ - ಈ ನಾಲ್ಕು ಕ್ಷಮಾಯುಗಳೆಂದು ಹೆಸರು. ಇವು ರಾಗದ್ವೇಷಗಳ ವಿವರಗಳು ಅಷ್ಟೆ. ರಾಗದ್ವೇಷ ಕಷಾಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಮನ-ವಚನ-ಕಾಯ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಘಾತಿಗೊಳಿಸುವುದು ಹಿಂಸೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ದ್ರವ್ಯಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಭಾವಹಿಂಸೆ ಎಂಬ ಎರಡು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳಿವೆ. ರಾಗದ್ವೇಷಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತನಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಯ ಶರೀರದಿಂದ ಆತ್ಮವನ್ನು ಬೇರೆ ಮಾಡುವುದಾಗಲೀ, ಶರೀರಕ್ಕೆ ನೋವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದಾಗಲೀ ದ್ರವ್ಯ ಹಿಂಸೆ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ; ಪ್ರಾಣಿಯ ಶುದ್ಧಭಾವವನ್ನು

ಫಾತಿಗೊಳಿಸುವುದು ಭಾವಹಿಂಸೆ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ರಾಗದ್ವೇಷ, ಮೋಹ, ಮದ, ಮಾತ್ಸರ್ಯ, ಕ್ರೋಧ, ಮಾನ, ಮಾಯಾ, ಲೋಭ ಮೊದಲಾದ ವಿಚಾರಭಾವಗಳು ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗದಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಅಹಿಂಸೆಯಾಗಿದೆ. ಆ ವಿಚಾರಭಾವಗಳು ಉಂಟಾದರೆ ಅದೇ ಹಿಂಸೆ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ತ್ರಿಕರಣಗಳಲ್ಲೂ ರಾಗ ದ್ವೇಷ ಭಾವಗಳು ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಬೇರೆ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾದರೆ ಅದು ಮಾಡಿದ ಹಿಂಸೆ ಎನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ರಾಗ ದ್ವೇಷ ಭಾವಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ತ್ರಿಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾದವೆನಿಸಿದಾಗ ಬೇರೆ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಘಾತವಾಗಲಿ ಆಗದಿರಲಿ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡಿದ ದೋಷವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಬೇರೆ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಹಿಂಸೆ ಆಗಲಿ ಆಗದಿರಲಿ, ರಾಗದ್ವೇಷಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ತನ್ನನ್ನೇ ತಾನು ಕೊಂದು ಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ತನಗೆ ಆಗದವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಒಬ್ಬನು ಅವನಿಗೆ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ವಿಷವನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಟ್ಟನೆಂದು ಭಾವಿಸೋಣ. ಆ ವಿಷವು ಅವನ ರೋಗಕ್ಕೆ ಔಷಧವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ ರೋಗಮುಕ್ತನಾಗಿ ಬಿಟ್ಟ. ಇಲ್ಲಿ ಅವನು ಸಾಯದಿದ್ದರೂ ವಿಷ ಸೇರಿಸಿಕೊಟ್ಟವನಿಗೆ ಕೊಲೆಯ ದೋಷ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಶಸ್ತ್ರವೈದ್ಯನೊಬ್ಬನು ರೋಗಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಅವನ ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಶಸ್ತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆದರೂ ಆ ರೋಗಿ ಸತ್ತುಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಾವು ಸಂಭವಿಸಿದ್ದರೂ ಅದು ಕೊಲೆ ಎನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ವೈದ್ಯನಿಗೆ ಹಿಂಸೆಯ ದೋಷ ತಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಇಬ್ಬರ ಕ್ರಿಯೆಯ ಹಿಂದಿರುವ ಭಾವ, ಉದ್ದೇಶವೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ವಿಷ ಸೇರಿಸಿದವನಿಂದ ಪ್ರಾಣ ಹೋಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅವನು ಹಿಂಸೆಯ ಫಲಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ವೈದ್ಯನ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಣಹೋಗಿದ್ದರೂ ಅವನು ಹಿಂಸೆಯ ಫಲಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರಿಬ್ಬರ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಹಿಂದಿರುವ ಉದ್ದೇಶಗಳು, ಸಂಕಲ್ಪಗಳೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.

ಯಾರೋ ಒಬ್ಬನು ಸಂಕಲ್ಪಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗಂತೂ ಹಿಂಸೆಯ ಪಾಪ ತಟ್ಟೇ ತಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಆಲ್ಲದೆ ಅವನು ಮಾಡಿದ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುವ ಹಲವರೂ ಹಿಂಸೆಯ ಫಲವನ್ನೇ

ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಣ ಅನುಮೋದನೆಯ ಹಿಂದಿರುವ ರಾಗದ್ವೇಷ ಭಾವಗಳು. ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಘಟನೆಯೊಂದು ನಡೆದಿದೆ ಎಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ. ರಾಗದ್ವೇಷ ಕಷಾಯಗಳಿಗೊಳಗಾಗಿ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಹಿಂಸೆಯ ಫಲವಂತೂ ದೊರೆತೇ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಘಟನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ, ಹೀಗಾಗಬಾರದಿತ್ತು ಎಂದು ಮರುಗುವವನಿಗೆ, ಅವನ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಕರುಣೆ ಮೈತ್ರಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಚಿಂತನೆಗಳಿರುವುದರಿಂದ, ಅಧಿಕವಾದ ಅಹಿಂಸೆಯ ಫಲವೇ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ದೂರವಿರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವವರು ಮೊದಲು ಮದ್ಯ, ಮಾಂಸ ಮತ್ತು ಮಧುವೆಂಬ ಮಕಾರತ್ರಯಗಳಿಂದ ದೂರವಿರಬೇಕು ಹಾಗೂ ಆತ್ಮಿ, ಆಲ, ಅರಳಿ, ಗೋಳಿ ಮತ್ತು ಬಸರಿ ಎಂಬ ಐದು ರೀತಿಯ ಉದುಂಬರ ಫಲಗಳನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಮದ್ಯವು ಮನುಷ್ಯನ ಸದಸದ್ ವಿವೇಕವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕಥೆ ಹೀಗಿದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಸೈತಾನ ಸಜ್ಜನನೊಬ್ಬನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕಾಟ ಕೊಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ “ನಾನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ನೀನು ಒಂದೇ ಒಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದೇನೆಂದರೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಸಲ ಮದ್ಯವನ್ನು ಕುಡಿ, ಸಾಕು. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ”. ‘ಮದ್ಯ ಕುಡಿಯುವುದು ಕೆಟ್ಟದ್ದು, ಆಗುವುದಿಲ್ಲ’ ಎಂದು ಸಜ್ಜನ ಹೇಳಿದ. ‘ಹಾಗಾದರೆ ಬೇರೊಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡು’. ‘ಏನದು?’ ‘ನೀನು ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಒಂದೇ ಒಂದು ಸಲ ಹೊಡೆಯಬೇಕು. ಆಗ ನಾನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತೇನೆ’. ‘ಇಲ್ಲ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ತುಂಬಾ ಒಳ್ಳೆಯವಳು, ಅವಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ’, ‘ಹಾಗಾದರೆ ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಒಂದೇ ಒಂದು ಸಲ ಬಯ್ಯಬೇಕು, ಆಗ ನಾನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ’, ‘ಇಲ್ಲ, ನನ್ನ ತಾಯಿ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯವಳು. ಅವಳನ್ನು ಬಯ್ಯಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ’. ‘ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ’ ಎಂದ ಸೈತಾನ. ಈಗ ಸೈತಾನನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಲು ಕುಡಿಯಬೇಕು, ಇಲ್ಲ ಹೆಂಡತಿಗೆ

ಹೊಡೆಯಬೇಕು ಅಥವಾ ತಾಯಿಯನ್ನು ನಿಂದಿಸಬೇಕು. ಈ ಮೂರರಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಮಾಡಿದರೆ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದ. ಒಳ್ಳೆಯವಳಾದ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೊಡೆದರೆ ಅವಳ ದೇಹಕ್ಕೂ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ನೋವಾಗುತ್ತದೆ. ತುಂಬಾ ಒಳ್ಳೆಯವಳಾದ ತಾಯಿಯನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದರೆ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಹಳ ಘಾತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವೆರಡರಿಂದಲೂ ಪರರಿಗೆ ಹಿಂಸೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಮದ್ಯವನ್ನು ಕುಡಿದರೆ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಏನೂ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೈತಾನನಿಂದ ಮದ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಕುಡಿದ. ತಕ್ಷಣ ತನ್ನ ಕೆಲಸ ಆಯಿತೆಂದು ಸೈತಾನ ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ. ಮದ್ಯ ಕುಡಿದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿಗೆಲ್ಲಾ ಅಮಲೇರತೊಡಗಿತು. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮಂಕು ಮಾಡತೊಡಗಿತು. ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತ ತಪ್ಪತೊಡಗಿತು. ತೂರಾಡುತ್ತ ಮನೆಗೆ ಬಂದ. ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದ ಹೆಂಡತಿ 'ಯಾಕ್ರೀ, ಹೀಗೆ ತೂರಾಡಿದೀರಿ? ಏನೇ ಇದು ವಾಸನೆ ಬಂದಿದೆ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಅಮಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನು 'ನನ್ನನ್ನೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡ್ತೀಯೇನೇ?' ಎಂದು ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಬೈದು ಸಿಕ್ಕಾಪಟ್ಟೆ ಹೊಡೆದ. 'ಇದ್ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡ್ತೀದೀಯಾ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದ ತಾಯಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಬೈದು ಬಿಟ್ಟ. ಹೇಗಿದೆ ಕಥೆ ! ಮದ್ಯ ಕುಡಿದರೆ ಆಡಬಾರದ್ದನ್ನು ಆಡಿ ಮಾಡಬಾರದ್ದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ ಅದು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಂಕು ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಹಿಂಸೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮದ್ಯಪಾನವನ್ನು ವರ್ಜಿಸಬೇಕು.

ಯಾವುದಾದರೂ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಕೊಂದಲ್ಲದೆ ಮಾಂಸವು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಮಾಂಸದಲ್ಲೇ ಅನೇಕ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಜೀವಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮಾಂಸಾಹಾರವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣವೂ ಇದೆ ಯಾವುದೋ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವಾಗ ಆ ಪ್ರಾಣಿಯು ತನ್ನ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಎಂಡೋಮಾರ್ಫಿನ್ ಎಂಬ ಒಂದು ಬಗೆಯ ದ್ರವವನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅದು ಅತ್ಯಂತ ವಿಷಕಾರಿ. ಪ್ರಾಣಿ ಸತ್ತಮೇಲೂ

ಆ ದ್ರವ ಅದರ ಮಾಂಸದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೂ ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆರೋಗ್ಯದ ಕಾರಣದಿಂದ ಹಾಗೂ ಆದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೇಲಿನ ಕರುಣೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ, ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ಜೀವದಂತೆಯೇ ಎಂದು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಂಸಾಹಾರವನ್ನು ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು.

ಮಧುವೆಂದರೆ ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಜೇನುನೋಣಗಳು ಅಪಾರ ಶ್ರಮದಿಂದ ಕೂಡಿಟ್ಟ ಜೇನುತುಪ್ಪವನ್ನು ಮನುಷ್ಯನು ಅದರಗೂಡನ್ನು ಹೊಗೆ ಹಾಕಿ ಬಹಳ ಹಿಂಸಿಸಿ, ಹಿಂಡಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಾಗ ಸಾವಿರಾರು ಹುಳುಗಳು ಸುಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತವೆ, ಸಾವಿರಾರು ಮೊಟ್ಟೆಗಳು ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ. ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಪಡೆಯಲಾಗುವ ಜೇನುತುಪ್ಪವನ್ನು ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ವರ್ಜಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಆತ್ಮಿ, ಆಲ, ಆರಳಿ, ಗೋಳಿ ಮತ್ತು ಬಸರಿ ಎಂಬ ಪಂಚ ಔದುಂಬರ ಫಲಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಿರುವಲ್ಲಿಯೂ ಅಹಿಂಸೆಯೇ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಈ ಹಣ್ಣುಗಳ ಒಳಗೆ ಎರಡು ಇಂದ್ರಿಯ, ಮೂರು ಇಂದ್ರಿಯ, ನಾಲ್ಕು ಇಂದ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಐದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಜೀವರಾಶಿಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಾದರೂ ಇದನ್ನು ನೋಡಿರ ಬಹುದು. ಈ ಹಣ್ಣುಗಳು ಬಹಳ ಮೃದುವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಒಳಗೆ ಟೊಳ್ಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಜೀವರಾಶಿಗಳು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಲು ಅನುಕೂಲ ವಾತಾವರಣವಿರುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಸೊಳ್ಳೆಗಳು ಈ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಚುಚ್ಚಿ ಒಳಗೆ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನಿಡುತ್ತವೆ. ಮುಂದೆ ಅದರೊಳಗೆ ಮರಿಗಳಾಗಿ, ಸೊಳ್ಳೆಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಇವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅದರೊಳಗೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಜೀವಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ರೀತಿಯ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನದಿರುವುದರ ಮೂಲಕ ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಫಾಲನೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕು ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡುವುದು

ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಜೀವಿಗಳ ಸಾವಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದಾದುದರಿಂದ ರಾತ್ರಿ ಭೋಜನವನ್ನು ಅಹಿಂಸೆಯ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ.

ಮಧು, ಮದ್ಯ, ಮಾಂಸ, ಪಂಚ ಔದುಂಬರ ಫಲ, ರಾತ್ರಿ ಭೋಜನ ಇವುಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರವೂ, ಅಸಾಧ್ಯವೂ ಎನಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದರ ಹಿಂದೆ ಇರುವ ಅಹಿಂಸಾಭಾವನೆಯನ್ನು ನಾವು ತೆಗೆದುಹಾಕುವಂತಿಲ್ಲ. ಇಂದಿಗೂ ಈ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಪಾಲಿಸುವವರ ಆಚರಣೆಯ ಹಿಂದೆ ಗೊಡ್ಡ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಅಹಿಂಸಾ ಭಾವನೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಜೈನ ಮುನಿಗಳು ಸದಾ ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೃದುವಾದ (ನವಿಲುಗರಿಯ) ಕುಚ್ಚನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ತಾವು ಕೂರುವಾಗ, ಮಲಗುವಾಗ, ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಇಡುವಾಗ ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕುಚ್ಚಿನಿಂದ ಹಗುರವಾಗಿ ಗುಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಆ ಸ್ಥಳ ಇರುವೆ ಮುಂತಾದ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಿಗಳ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ ಭಾವನೆ ಅವರ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ಜೈನಧರ್ಮ ಅಹಿಂಸೆಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಈ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರದ ಕಾರಣದಿಂದ ವೈದಿಕಧರ್ಮದ ಯಜ್ಞ ಯಾಗಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಶುವಧೆ ಮಾಡುವುದು ತಪ್ಪಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಜೀವ ಉಳಿಯಿತು. ಅಹಿಂಸೆಯ ಆಚರಣೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಮಾಂಸಾಹಾರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಸಸ್ಯಾಹಾರಿಗಳಾದರು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊಲಿಸಿದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯಾಹಾರಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಜೈನಧರ್ಮ ಈ ಜಗತ್ತನ್ನಾಗಲೀ ಇಲ್ಲಿನ ಜೀವರಾಶಿಯನ್ನಾಗಲೀ ಭಗವಂತನ ಸೃಷ್ಟಿ ಎಂದೇನೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಯೂ ತನ್ನ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ದೇವನಾಗಬಲ್ಲುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇತರ ಕೆಲವು ಧರ್ಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ

ನೋಡಿದರೆ ಎಲ್ಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳೂ ದೈವಾಂಶಸಂಭೂತವಾದವು. ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವುದು ಒಂದೇ ಆತ್ಮ. ಯಾವ ಜೀವಿಗೆ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡಿದರೂ ಭಗವಂತನ ಅಂಶಕ್ಕೆ ಹಿಂಸೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಯಾವ ಜೀವಿಯ ಹಿಂಸೆಯೂ ಆಗಬಾರದು.

ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿಯವರು ಅಹಿಂಸೆಗೆ ಮತ್ತೆ ಜೀವ ಕೊಟ್ಟವರು. ತಮ್ಮ ದಿನನಿತ್ಯದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರೂ ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿ ಆಚರಿಸಬೇಕೆಂದು ಗಾಂಧಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಸ್ವಾರ್ಥವೇ ಹಿಂಸೆಗೆ ಮೂಲಕಾರಣವೆಂದು ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿಯವರು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವವರು ಅಹಿಂಸೆಯ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ತೊರೆಯಬೇಕು, ಇದರಿಂದ ಪರಾರ್ಥವು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಅಹಿಂಸಾತತ್ವವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕೀಕರಣಗೊಳಿಸಿ ಅದನ್ನು ಬಹುಜನ ಮಾನ್ಯವಾಗಿಸಿದವರು ಗಾಂಧೀಜಿ. ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತಿಯುತವಾದ ಅಸ್ತ್ರ ಅಹಿಂಸೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಾಂಧೀಜಿ ಆಚರಿಸಿ, ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿಸಿದರು.

ಜೈನಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಅನೇಕಾಂತ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ವೈಚಾರಿಕ ಅಹಿಂಸೆ ಎಂದು ಫ್ರತಿಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಾನು ಹೇಳುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಿದೆ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ದೃಢವಾದ ನಿಲುವು. ಆದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಅದೇ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೇಳುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಅನಾಕಾಂತ ದೃಷ್ಟಿ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿ-ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವೆ, ಸಮಾಜ-ಸಮಾಜಗಳ ನಡುವೆ, ಸಮುದಾಯ-ಸಮುದಾಯಗಳ ನಡುವೆ, ಜಾತಿ-ಜಾತಿಗಳ ನಡುವೆ, ಧರ್ಮ-ಧರ್ಮಗಳ ನಡುವೆ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸತ್ಯದ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುವುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಸಹನಾ ಗುಣವನ್ನು ಕೊಡುವುದೇ ಅನೇಕಾಂತ ದೃಷ್ಟಿ. ವರಸ್ಪರ ಎದುರು ಬದುರು ಬಂದು ಅನೇಕಾಂತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಾರ

ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ವಿಶಾಲ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅದೂ ಅಹಿಂಸೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಭಾರತೀಯರು ಮಾತ್ರವೇ ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದಾರ್ಶನಿಕರು, ಧಾರ್ಮಿಕ ನಾಯಕರೂ ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಒಂದು ಕೆನ್ನೆಗೆ ಹೊಡೆದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕೆನ್ನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸು' ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮೂಲಕ ಯೇಸುವು ಸಹನೆ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದ. ಯುದ್ಧ ಸೈನಿಕ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮೂಲಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆನ್ನುವುದು ರಾಕ್ಷಸ ಪ್ರವೃತ್ತಿ. ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಅಹಿಂಸಾ ಮಾರ್ಗದಿಂದಲೇ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ತೊಡಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿವೆ. ೧೫೨೭ರಲ್ಲಿ ಅನಾಬ್ಯಾಪ್ಟಿಸ್ಟ್ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಂದು ಕ್ರೈಸ್ತ ಸಮುದಾಯ ಸ್ವಿಡ್ಜರ್‌ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. 'ನಿಷ್ಠಾವಂತ ಕ್ರೈಸ್ತರಿಗೆ ರಾಜ್ಯವೆಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪೀಡೆ. ನಿಷ್ಠಾವಂತನಾದ ಕ್ರೈಸ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರಕನಲ್ಲ. ಅವನು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇನೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಿಲ್ಲ' ಎಂಬುದು ಅನಾಬ್ಯಾಪ್ಟಿಸ್ಟರ ನಿಲುವಾಗಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ನಂಬಿಕೆಯಂತೆ ಧರ್ಮವನ್ನಾಚರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಆಡ್ಡಿಪಡಿಸಬಾರದೆಂದು ೧೫೩೬ರಲ್ಲಿ ಮೆನ್ಸೊಸೈಮನ್ಸ್ ಎಂಬುವವನು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ನಿಂತ. ಮೆನ್ಸೊನಿಟ್ಟಿ, ಸೈಮೋನಿಯನ್ಸ್ ಡಂಕರ್ಸ್ ಮೊದಲಾದ ನಿಷ್ಠಾವಂತ ಕ್ರೈಸ್ತರು ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಬಾರದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದರೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕು. ಯುದ್ಧವೆಂದರೆ ಹಿಂಸೆ. ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಕ್ರೈಸ್ತನಿಷ್ಠೆಗೆ ಭಂಗ ಬರುತ್ತದೆಂಬುದು ಈ ಪ್ರತಿಭಟನಾಕಾರರ ನಿಲುವು. ಈ ನಿಲುವು, ನಿರ್ಧಾರಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲ ಬಗೆಬಗೆಯ ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡರು. ಅನೇಕರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ತೆರಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹಲವರು ೧೭೧೦ರಲ್ಲಿ ರಷ್ಯಾ ದೇಶಕ್ಕೆ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದರೆ ೧೮೭೪ರಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಅಮೆರಿಕೆಗೆ ಓಡಿಹೋದರು. ಡಂಕರ್ಸ್ ಅಥವಾ ಜರ್ಮನಿಯ ಬ್ಯಾಪ್ಟಿಸ್ಟರು ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ನಿರಾಕರಿಸಿ

ದೇಶವನ್ನೇ ತ್ಯಜಿಸಿ ಆರುಸಾವಿರ ಮೈಲಿಗಳ ದೂರದ ಪನ್ನಿಲ್ವೇನಿಯಾಕ್ಕೆ ೧೭೨೦ರಲ್ಲಿ ವಲಸೆ ಹೋದರು.

ಕ್ಲೇಕರ್ ಸೊಸೈಟಿ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ೧೭೬೦ರಲ್ಲಿ ಜಾರ್ಜ್ ಫಾಕ್ಸ್ ಎಂಬುವವನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ. ತಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವ ಅಂತರ್ಜ್ಯೋತಿಯ ಅಚ್ಚೆಯಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕೆಂಬುದು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೂಲತತ್ವ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸದಸ್ಯರು ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಆಡ್ಡಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಅವರು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಮೆರಿಕೆಯ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳ ಮೇಲೆ ಶಸ್ತ್ರ ಬಳಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಅನೇಕರು ಸೆರೆಮನೆವಾಸಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದರು. ಪನ್ನಿಲ್ವೇನಿಯಾದಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸೈನ್ಯಬಲವಿಲ್ಲದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಿದರು. ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳೊಡನೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಬದುಕಬೇಕೆಂದು ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಹೀಗೆ ಅಹಿಂಸಾ ತತ್ವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಈ ರಾಜ್ಯ ೭೬ ವರ್ಷಗಳ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಶಾಂತಿಯಿಂದಲೇ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಅನ್ಯರ ಆಗಮನದಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಒಡೆದುಹೋದರೂ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳು ಕ್ಲೇಕರ್ ಸೊಸೈಟಿಯ ಸದಸ್ಯರ ಮೇಲೆ ಎಂದಿಗೂ ಕೈ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಅಹಿಂಸೆಯು ಅವರನ್ನು ಹೇಗೆ ರೂಪಿಸಿತ್ತೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ರಷ್ಯಾದೇಶದಲ್ಲಿ ಡುಕೊಬಾರ್ಸೆ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಂದು ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಜನಾಂಗ. ಅವರು ಶಾಂತಿಪ್ರಿಯರೂ, ಸಸ್ತಾಹಾರಿಗಳೂ ಆದ ಜನ. ಮಾಂಸಾಹಾರಸೇವನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸೆ ಪಾಪವೆಂದು ತಿಳಿದವರು. ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಂತೆ ತ್ಯಾಗಜೀವನವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವರು. ದನಗಳನ್ನು ಕಾಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ನೇಗಿಲಿಗೆ ಹೆಗಲುಕೊಟ್ಟು ಭೂಮಿ ಉಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಸೈನ್ಯವೆಂದರೆ ಯುದ್ಧ, ಯುದ್ಧವೆಂದರೆ ಹಿಂಸೆಯೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಈ ಜನ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಭರ್ತಿಯಾಗಲು ಒಪ್ಪದೆ ಅನೇಕರು ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಗೆ ಗುರಿಯಾದರು. ೧೮೯೯ರಲ್ಲಿ ಇವರಲ್ಲನೇಕರು ಕೆನಡಾಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಹೊರಟುಹೋದರು.

ಅಹಿಂಸೆ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಲಯಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಕೊಟ್ಟು, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ

ನೆಲೆಯಲ್ಲೂ ಪಾಲಿಸಲು ಮತ್ತು ಬಳಸಲು ಅರ್ಹವಾದ ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಆಯುಧವೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆ ತಮ್ಮ ಆಚರಣೆಯಿಂದ ತೋರಿಸಿದವರು ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ. “ನನ್ನ ಅರ್ಥಶತಮಾನದ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಪರಿಹಾರ ಪಡೆಯಲಾಗದ ಉದಾಹರಣೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಮಾನವನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರುವ ಶಕ್ತಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಹಿಂಸೆ ಪರಮಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು. ಮಾನವನ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಸಿರ್ಮಿತವಾದ ಮಹಾ ಅಸ್ತ್ರಗಳೆಲ್ಲ ಅಹಿಂಸೆ ಮದತ್ತರವಾದುದು” ಎಂದು ಗಾಂಧಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವನಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ, ಜೀವಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇರಬೇಕಾದ ಭಾವ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಅಮಿತಗತಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಈ ಶ್ಲೋಕ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ :

ಸತ್ತೇಷು ಮೈತ್ರೀಂ ಗುಣಿಷು ಪ್ರಜೋದಂ |

ಕ್ಷಮೇಷು ಜೀವೇಷು ಕ್ಷಮಾಪರಶ್ಚಂ |

ಮಾಧ್ಯಸ್ಥಭಾವಂ ತದ್ವಿಪರೀತ ವ್ಯತೌ |

ಸದಾ ಮಮಾತ್ಮಾ ವಿದಧಾತು ದೇವ ||

“ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೈತ್ರೀಭಾವವನ್ನೂ, ಗುಣವಂತರಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷ ಭಾವವನ್ನೂ, ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ದಯಾಭಾವವನ್ನೂ, ಉದ್ಧವರ್ತನೆಯುಳ್ಳವರಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ಯಸ್ಥಭಾವವನ್ನೂ, ಎಲೆ ದೇವ, ನನ್ನ ಆತ್ಮವು ಹೊಂದಲಿ.”

ಭಗವಾನ್ ಮಹಾವೀರರ ಪ್ರಕಾರ ಕ್ಷಮೆ ಮತ್ತು ಮೈತ್ರಿಗಳು ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವರಿಗೆ ಸಾಧನಗಳಾಗಿವೆ. ಅದನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಒಂದು ಪ್ರಾಕೃತ ಗಾಥೆ ತಿಳಿಸುವ ಬಗೆ ಹೀಗಿದೆ :

ಖಮ್ನಾಮಿ ಸವ್ವ ಜೀವಾಣಂ |

ಸವ್ವೇ ಜೀವಾ ಖಮಂತು ಮೇ |

ಮಿತ್ರೀ ಮೇ ಸವ್ವಭೂದೇಸು |

ವೇರಂ ಮಜ್ಞಂ ಣ ಕೇಣ ವಿ ||

(ಸಮಗಸುತ್ತುಂ - ೮೬)

“ನಾನು ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳನ್ನೂ ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತೇನೆ, ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳೂ ನನ್ನನ್ನು

ಕ್ಷಮಿಸಲಿ, ನನಗೆ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೈತ್ರಿಯಿದೆ, ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ ನನಗೆ ವೈರವಿಲ್ಲ.” ವೈರರಹಿತ ಜೀವನ, ಕ್ಷಮಾಪೂರ್ಣ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಮೈತ್ರಿಭಾವಗಳು ಅಹಿಂಸೆಗೆ ಸರ್ವರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಪೂರಕವಾಗಿರುವುವು. ಈ ನೀತಿ ಸೂತ್ರಗಳು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕು, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಬದುಕು ಹಸನಾಗಿರಲು ಈ ನೀತಿ ವಾಕ್ಯಗಳು ಅಹಿಂಸೆಯ ಸಾಧನೆಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ.

ಗ್ರಂಥ ಪುಟ

೧. ತತ್ವಾರ್ಥ ಸೂತ್ರ - ಆಚಾರ್ಯ ಉಮಾಸ್ವಾಮಿ

೨. ಸರ್ವಾರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿ - ಆಚಾರ್ಯ ಪೂಜ್ಯಪಾದ

೩. ರತ್ನಕರಂಡಕ ಶ್ರಾವಣಾಚಾರ - ಆಚಾರ್ಯ ಸಮಂತಭದ್ರ

೪. ಪುರುಷಾರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿಪಾಯ - ಅಮೃತಚಂದ್ರ ಸೂರಿ

೫. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವಕೋಶ ಭಾಗ-೧

೬. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಜೈನಧರ್ಮದ ಕೊಡುಗೆ

ಮೂಲ : ಡಾ. ಹೀರಾಲಾಲ್ ಜೈನ್

ಅನು : ಮಿರ್ಚಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯ

೭. ಜೈನಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು

- ಡಾ. ಎಂ.ಎ. ಜಯಚಂದ್ರ

೮. ಸಮಣಸುತ್ತಂ